

Onderbouw havo-vwo		Kernconcept mensenrechten	Specifiek mensenrechtenprobleem
Kennis (kennen)	• Dat er rechten zijn die altijd, overal en voor iedereen gelden • Waarom deze rechten er zijn en hoe ze zijn ontstaan • Dat deze vastgelegd zijn in verdragen van de Verenigde Naties, de Raad van Europa, de Europese Unie en ook in Nederland gelden • Dat deze rechten niet vanzelfsprekend zijn en inzet vragen • En hun betekenis in de dagelijkse praktijk, dichtbij en ver weg • Enkele voorbeelden van de gevolgen van niet-nakoming van mensenrechten voor het dagelijks leven (hier/elders) • Kennis van specifieke mensenrechten, zowel klassieke en politieke als sociale, economische en culturele rechten en hun achtergrond • Rechten en ethische vraagstukken	• Internationale mensenrechten, nationaal na te leven • Ontwikkelingen op wereld-niveau: vrede en conflict, samenwerking • Dat je mensenrechten niet kwijt kunt raken, dat alle rechten even belangrijk zijn en dat het garanderen van een recht ook afhangt van de naleving van andere rechten (onvervreemdbaarheid, ondeelbaarheid en onderlinge afhankelijkheid van mensenrechten) • Mensenrechten, rechtstaat en democratie • Mensenrechten en ethiek	• Uitsluiting (wij/zij denken) • Passiviteit • Denken dat mensenrechten alleen elders belangrijk zijn maar niet in Nederland • Politieke keuzes niet-naleving mensenrechten (onderdrukking) • Slavernij • Kolonialisme • Aantasting van het milieu en het recht om op te groeien in een gezonde leefomgeving
Vaardigheid (kunnen)	• Kritische denkvaardigheden • Genuanceerd kunnen denken (verschil feiten, meningen, veronderstellingen) • Onderzoeken en informatie verzamelen • Accepteren dat anderen een andere mening kunnen en mogen hebben • Relevantie zien en beargumenteren van mensenrechten voor het eigen dagelijkse leven van jezelf en van anderen (dichtbij en ver weg) • Inleven in omstandigheden waarin anderen soms moeten leven, zowel dichtbij huis, als in Europa, als op de wereld • Botsende mensenrechten kunnen benoemen en uitleggen • Actie ondernemen om mensenrechten uit te dragen en te beschermen, dichtbij of verder weg		
Houding (willen)	• Actie willen ondernemen om mensenrechten uit te dragen en te beschermen, dichtbij en ver weg • Accepteren dat mensen anders kunnen denken en zien dat dat waardevol is • Conflicten vreedzaam willen oplossen		

Dit is een leerlijn mensenrechten voor leerlingen in het havo en vwo.

Bovenbouw havo/vwo		Kernconcept mensenrechten	Specifiek mensenrechtenprobleem
Kennis (kennen)	• Belangrijkste mensenrechtenverdragen • Ontwikkeling mensenrechtenstandaarden • Plaats mensenrechten in de Nederlandse rechtsstaat • De mondiale, nationale en lokale context van schendingen/ verwezenlijking van mensenrechten • Verenigde Naties, Raad van Europa (mechanismen ter bescherming mensenrechten) • Botsingen en beperking van mensenrechten • Notie burgerlijke ongehoorzaamheid	• Internationale mensenrechten, nationaal nageleefd • Geen rangorde binnen mensenrechten • Mensenrechten en ethiek • Welke politieke prioriteit voor mensenrechten? • Afweging individuele en algemene belangen • Morele verantwoordelijkheid en geletterdheid	• Genocide • Marteling • Onwetendheid • Apathie, cynisme • Relativering van mensenrechten • Gevolgen economische globalisering voor mensenrechten (vwo)
Vaardigheid (kunnen)	• Kritische denkvaardigheden • Beargumenteerd eigen positie innemen over morele vraagstukken • Argumenteren voor en tegen universele rechten, kritisch reflecteren op het idee mensenrechten • Reflecteren op burgerlijke (on)gehoorzaamheid • Participeren als burger in democratie • Relevantie mensenrechten zien voor het dagelijks leven • Ontwikkelen van individuele en collectieve strategieën om zienswijzen uiteen te zetten, de publieke opinie te beïnvloeden en politieke invloed uit te oefenen (vwo)		
Houding (willen)	• Accepteren dat mensen anders kunnen denken en inzien dat dat waardevol is • Actie ondernemen om mensenrechten uit te dragen en te beschermen, dichtbij en ver weg • Een rol spelen in maatschappelijk organisaties om naleving van mensenrechten te verbeteren		

Dit is een leerlijn mensenrechten voor leerlingen in het havo en vwo.